

Nr. 104 din 20.03.2020

**Ministerul Justiției al
Republicii Moldova
Dlui Radu FOLTEA,
Secretar de Stat**

Aviz
la proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative
(asigurarea drepturilor victimelor în cazul infracțiunilor privind viața sexuală)

La scrisoarea nr. 03/2339 din 9 martie 2020, A.O. Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii (CNPAC), Vă comunică că a examinat și avizează favorabil proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative care vizează asigurarea drepturilor victimelor infracțiunilor privind viața sexuală.

Conform *Notei informative la proiectul de lege*, scopul proiectului constă în îmbunătățirea cadrului legal existent (fortificarea drepturilor materiale și procesuale) pentru combaterea fenomenului abuzului sexual, precum și neadmiterea încălcării drepturilor victimelor infracțiunilor ce atentează la libertatea și inviolabilitatea sexuală a acestora, atât la etapa de urmărire penală, cât și la cea de judecare a cauzei.

În acest sens, apreciem alinierea legislației naționale la prevederile documentelor internaționale prin adaptarea conținuturilor legislative actuale și anume: redefinirea noțiunii de viol, astfel încât să înglobeze orice act heterosexual, homosexual ori act de penetrare a părților corpului, a noțiunilor de consimțământ și acte sexuale neconsimțite, precum și includerea unor noi agravante.

În viziunea noastră, în proiectul de lege propus, un rol semnificativ în asigurarea drepturilor copiilor victime ale infracțiunilor contra libertății și inviolabilității vieții sexuale îl reprezintă inițiativa de modificare a Codului de procedură penală (CPP), pentru a fi exclusă din conținutul art. 58, 109, 110¹, 369, 371 limita de vârstă până la 14 ani. Astfel, toți copiii care nu au atins vârsta de 18 ani, vor fi audiați în spații special amenajate, în condiții prietenoase care să echilibreze atât procesul de acumulare a probelor, cât și prevenirea revictimizării acestora.

De asemenea, propunerea de completare a art. 110¹ CPP alin. (3) cu textul ”cu excepția bănuțitului/ învinutului”, va exclude orice posibilitate de interpretare a conținutului normei respective.

În ceea ce ține de probleme identificate textual la proiectul de lege, avem următoarele recomandări:

- La art. 132² alin. (4) Cod penal (CP) ridică semne de întrebare expresia ”în privința persoanei sub vârsta de 15 ani”, nu este clar temeiul fixării respectivei vârste, s-a intenționat modificarea vârstei consimțământului sexual, or în *Nota informativă* nu se regăsește nici o motivare în acest sens, sau este o greșeală tehnică. În acest sens, e necesară corelarea vârsteila toate articolele ce conțin prevederi de vârstă.
- La art. 174 CP, pentru definitivarea normei, este necesară corelarea acesteia cu cea propusă la art. 132² alin. (4) și totodată și cu prezumția vârstei de 16 ani ca reprezentând vârsta consimțământului sexual al persoanei indiferent de cunoașterea sau necunoașterea de către faptuitor a acesteia.
- Excluderea aliniatului (2) al art. 174 în redacția actuală a CP - ”Persoana care a săvârșit fapta prevăzută la alin. (1) nu este pasibilă de răspundere penală dacă este la nivel apropiat cu victima în ceea ce privește vârsta și dezvoltarea fizică și psihică” - o considerăm inacceptabilă. Modificarea propusă sfidează prevederile pct. 18.3 al Convenției de la Lanzarote, care reiterează că *nu este scopul Convenției să criminalizeze activitățile sexuale consimțite între adolescenți (chiar dacă vârsta acestora este sub limita legală a consimțământului) care își descoperă sexualitatea și se angajează în experiențe sexuale cu persoane apropiate ca vârstă, maturitate și dezvoltare sexuală* .
- În contextul propunerii titlului art. 175 CP considerăm că acesta nu reflectă conținutul articolului. Termenul ”minorului” utilizat în titlu, conform definițiilor, presupune copil pînă la 18 ani, ori în textul alin. (1) se face referire doar la copii despre care se știa cu certitudine că nu au împlinit vârsta de 14 ani. În același context, nu este clară fixarea respectivei vârste, din moment ce aceasta este în contradicție cu prevederile art. 174 CP, care prin norma sa incriminează actele sexuale cu o persoană care nu a împlinit vârsta de 16 ani, or în condițiile prevederilor propuse, reese că acțiunile enumerate la alin. (1) pot fi săvârșite față de copii cu vârstă între 14 și 16 ani.
- De asemenea termenul ”depravarea sexuală” propus pentru denumirea art. 174 CP, nu este în spiritul Codului penal, uzual conținând în sine asocierea imediată cu termenul ”desfrâu”, ori în sensul respectivei denumiri se crează impresia punerii în sarcină ”pe umerii victimei” a acțiunilor făptuitorului. Totodată, ”depravarea” este și un termen ce contravine Convenției de la Lanzarote, care în art. 22 operează cu noțiunea de ”coruperea copiilor”. În acest context considerăm mai indicată shimbarea termenului ”depravarea” cu termenul ”coruperea”.

- Conținutul art. 175¹ în redacția actuală a CP, este necesar a fi racordat la noțiunile propuse în prezentul proiect de lege, prin excluderea expresiei ”infracțiuni privind viața sexuală” și înlocuirea acesteia cu ”infracțiuni contra liberății și inviolabilității sexuale”.
- Propunerea privind oferirea accesului victimelor la servicii de asistență medicală și medico-legală, asistență psihologică post-traumatică și consiliere în vederea recuperării fizice și psihosociale este salutară și considerăm că va contribui la reabilitarea victimelor. Totodată, credem că este binevenită utilizarea uniformă a noțiunilor în legislația națională. Astfel având în vedere că în Legea nr. 137 din 29.07.2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor, sunt folosite sintagmele ”reabilitare, consiliere psihologică”, propunem următorul text pentru alin. (2) al art. 58 CPP: ”să aibă acces la servicii de asistență medicală, medico-legală și de consiliere psihologică în vederea recuperării fizice și psihosociale”.
- Pe întreg conținutul textului este necesar a fi introduse titlurile propuse pentru fiecare articol.

Având în vedere cele menționate, avem încrederea că prin prezentul proiect de lege va fi asigurată protecția victimelor în cazul infracțiunilor contra libertății și inviolabilității sexuale a persoanei, inclusiv a copiilor.

Cu respect,

Daniela Sîmboteanu

Președinte A.O. CNPAC

/semnat/

